

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра історії та методики навчання

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи

М.Б. Боднар
30. 08. 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Технології навчання історії

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність

014 Середня освіта (Українська мова і література)

освітньо-професійна програма:

Середня освіта (Українська мова і література. Історія)

Кременець – 2022

Укладач: Скакальська І. Б. Технології навчання історії. Робоча програма навчальної дисципліни.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри _____

проф. І. Скакальська

1. ВСТУП

Освітній компонент Технології навчання історії розроблений для здобувачів, що готуються працювати учителями історії у 10-11 кл., а також у закладах фахової передвищої освіти. Навчальна дисципліна дає змогу сформуванню й поглибити розуміння основних тенденцій і закономірностей навчання історії для здобувачів раннього юнацького віку.

Освітній компонент буде викладений у формі лекцій (28 год.) та семінарських занять (28 год.), проте більшість занять будуть відбуватися у формі тренінгу. Частина навчального часу буде відведена для самостійної роботи здобувача. Викладач використовуватиме різні методи навчання (бесіда, дискусія, діалог, консультація, технології ситуативного моделювання, сторителлінг та ін. комунікаційні технології).

Навчальна дисципліна передбачає використання підручників ЗЗСО.

Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам щодо академічної доброчесності та плагіату.

Актуальність курсу обумовлена тією роллю, яку відіграє історія на сучасному етапі розвитку суспільства.

Ключові слова: історія, метод, технологія навчання, принципи дослідження, наукове мислення, джерела наукової інформації, академічна доброчесність, тренінг, дистанційне навчання, компетентності, критичне мислення, проєктна робота, просторова компетентність.

Дисципліна сприяє набуттю здобувачами програмних компетентностей:

Інтегральна

Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері педагогічної освіти і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань, практичне впровадження отриманих результатів і характеризуються невизначеністю умов.

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною:

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр ПРН	Програмні результати навчання
Загальні компетентності ЗК			
ЗК 1	Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.	ПРН 8	Планувати, проєктувати, конструювати, організувати й аналізувати свою педагогічну діяльність на основі засвоєних знань, умінь та навичок із професійно орієнтованих дисциплін.
		ПРН 10	Виявляти готовність приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування майбутніх наслідків на основі

			отриманих професійних знань.
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність до самостійного вивчення нових методів і форм роботи та використання новітніх педагогічних технологій у практичній діяльності, підвищення професійної майстерності.	ПРН 4	Демонструвати уміння критично використовувати світоглядні теорії та засвоєні теоретичні знання у сфері суспільних і професійно орієнтованих дисциплін, обирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання.
Фахові компетентності ФК			
ФК 5	Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі.	ПРН 4	Демонструвати уміння критично використовувати світоглядні теорії та засвоєні теоретичні знання у сфері суспільних і професійно орієнтованих дисциплін, обирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання.
ФК 6	Здатність моделювати зміст навчання відповідно до очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Здатність здійснювати інтегроване навчання учнів. Здатність визначати й реалізувати ефективні методи у вивченні й навчанні української мови і літератури, історії.	ПРН 4 ПРН 10	Демонструвати уміння критично використовувати світоглядні теорії та засвоєні теоретичні знання у сфері суспільних і професійно орієнтованих дисциплін, обирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання. Виявляти готовність приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування майбутніх наслідків на основі отриманих професійних знань.
ФК 11	Здатність орієнтуватися в історичних періодах, розуміти критерії та	ПРН 8	Планувати, проектувати, конструювати, організувати й аналізувати свою педагогічну

	особливості різних наукових підходів до періодизації історії, використовувати її як спосіб пізнання історичного процесу.		діяльність на основі засвоєних знань, умінь та навичок із професійно орієнтованих дисциплін.
ФК 12	Здатність формулювати інтерпретаційні й оціночні судження конкретних історичних фактів, явищ та процесів. Здатність орієнтуватися в історичному просторі й пояснювати динаміку його змін.	ПРН 3 ПРН 4	Здатність здійснювати навчання української мови і літератури, історії в ЗЗСО на основі сучасних освітніх методик і технологій, а також принципів та практик освітнього процесу європейських країн. Демонструвати уміння критично використовувати світоглядні теорії та засвоєні теоретичні знання у сфері суспільних і професійно орієнтованих дисциплін, обирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання.

Міждисциплінарні зв'язки: проблематика курсу пов'язана з дисциплінами Комп'ютерні інформаційні технології в освіті та науці, Сучасні освітні технології в ЗЗСО, Актуальні проблеми історії України.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Розподіл годин за навчальним планом	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література)	Рік підготовки: 1	
		Семестр: 2	
Змістових модулів – 2			
Загальна кількість годин – 120			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-професійна програма підготовки магістра	Лекції	
		28 год.	8
		Практичні, семінарські	
		28 год.	6
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		64 год.	106
Вид контролю: екзамен			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 47%–53%;

для заочної форми навчання – 10%–90%.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: надати студентам уявлення про основні закономірності навчання/викладання історії та теоретичні засади історичної дидактики, сформувати практичні уміння, які будуть використані в освітній та професійній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розкрити технології навчання історії;
- сформувати цілісне уявлення про цілі та зміст сучасної історичної освіти;
- розкрити ефективні механізми для формування у молоді умінь швидко адаптуватися до динамічних умов життя;
- охарактеризувати методологію методики як наукової дисципліни;
- ознайомити зі змістом програм і підручників з історичних курсів у 10-11 кл.;
- окреслити особливості викладання історичних курсів у закладах фахової передвищої освіти;
- охарактеризувати засоби, методи і прийоми навчання/викладання історії;
- висвітлити способи перевірки знань й умінь, критерії оцінювання рівня сформованості компетентностей;
- визначити форми позааудиторної роботи з історії;
- навчити працювати зі значним обсягом навчально-методичної інформації, самостійно здійснювати її пошук, обробку й аналіз;
- сформувати у здобувачів вищої освіти навички ведення педагогічного спостереження.

Структура курсу

I. Змістовий модуль

Тема 1. Зміст вивчення історії у 10-11 класах ЗЗСО та у закладах фахової передвищої освіти. Особливості уроку історії в 10-11 класах. Імідж сучасного вчителя історії. Форми організації навчання історії. Структура програми з історії та організація навчання учнів у ЗЗСО та в закладах фахової передвищої освіти. Синхронізація курсів історії України та всесвітньої історії в 10-11 класах. Інтегрований курс «Історія: Україна і світ». Забезпечення інклюзивного підходу під час викладання історії. Аналітична діяльність учителя історії.

Тема 2. Технології розвитку критичного мислення здобувачів освіти під час вивчення історії. Критичне мислення: сутність поняття. Сутність критичного мислення в контексті історичної дидактики. Модель навчального заняття з розвитку критичного мислення здобувачів освіти. Критичне осмислення історичних подій під час розв'язання проблемних задач.

Організація роботи з історичними джерелами. Історичні документи. Використання візуальних та аудіоджерел під час уроку історії.

Тема 3. Перевірка навчальних досягнень здобувачів. Практичні та лабораторні заняття з історії. Критерії оцінювання різних форм роботи учнів. Тестування. Міні-проекти. Моделювання уроків.

Тема 4. Особливості проєктної роботи в 10-11 класах та у закладах фахової передвищої освіти.

Медіаграмотність вчителя. Види учнівських проєктів. Концептуальні основи методу проєктів. Мотиваційне та профорієнтаційне значення проєктного навчання. Основні ролі та функції учасників проєктної команди. Дослідницькі, творчі, навчальні проєкти під час вивчення історії. Забезпечення технологічності методу проєктів. Онлайн-сервіси та інструменти для організації роботи над проєктом. Оцінювання проєктної діяльності здобувачів освіти.

Тема 5. Проєкти усної історії. Колективна пам'ять. Особистий історичний досвід учнів. Сімейна пам'ять. Історія СРСР і моя родина історія. Використання методу усної історії під час вивчення історії в 11 класі та у закладах фахової передвищої освіти. Методика використання краєзнавчого матеріалу на уроках історії.

Організація усноісторичного дослідження учнями. Дидактичні можливості усноісторичних методик. Методика організації шкільних проєктів. Обґрунтування вибору теми проєкту. Підготовка учнів до виконання проєкту. Технічні параметри свідчення. Методика проведення нарративного біографічного інтерв'ю в умовах шкільного проєкту.

Тема 6. Інтерактивні методи навчання. Застосування інтерактивних вправ на заняттях з історії. Тренінги. Інтерактивні технології кооперативного навчання. Інтерактивні технології колективно-групового навчання. Технології ситуативного моделювання. Технології опрацювання дискусійних питань. Структура інтерактивного навчального заняття з історії. Урок-лекція.

Моделювання уроків до теми «Україна в роки Першої світової війни».

Тема 7. Технології проблемного навчання в історичній освіті. Сутність поняття. Характерні риси проблемного навчання історії. Шляхи створення проблемної ситуації. Організація проблемного навчального заняття з історії. Критерії оцінювання проблемних завдань.

Тема 8. Робота вчителя з темами, які містять дискусійний потенціал. Підручник з історії України як джерело вивчення контраверсійних питань. Діалог з учнями про теми перемоги / пам'яті у Другій світовій війні, учасники бойових дій у Другій світовій війні. Тема Голодомору. Волинь 1943 р. Різниця між діалогом і суперечкою.

Тема 9. Сторітелінг під час вивчення історії в 10-11 класах у закладах фахової передвищої освіти. Роль сторітелінгу на уроках історії. Робота з цитатами, художніми творами на уроках історії. Суперечливі цитати. Пошук цитат до конкретних історичних тем.

Історична екскурсія.

II. Змістовий модуль

Тема 10. Методика вивчення життя і діяльності історичної особи. Портрет діяча за текстом. Робота з історичними персоналіями на уроках історії. Прийоми розкриття ролі особистості в історії. Героїзація / демонізація. Культ особи. План складання історичного портрета діяча. Моделювання фрагментів уроків з вивчення діяльності історичної особи.

Тема 11. Історія в схемах, мемах та картинках. Робота з поняттями та термінами на уроках історії. Методика використання наочності. Методика роботи з картою. Формування просторових компетентностей учнів на уроках історії. Онлайн візуалізація.

Тема 12. Технології інтегрованого навчання в історичній освіті. Актуальність інтегрованих навчальних технологій. Змістові лінії курсу. Організація навчання курсу. Конструювання навчальних занять з історії на основі використання інтеграційних технологій навчання. Інтегрований курс «Історія: Україна і світ» 10-11 клас. Методологічні засади роботи з підручником у процесі викладання курсу Громадянська освіта.

Моделювання уроків інтегрованого курсу 10-11 класів до тем 6 розділу «Друга світова війна: розгортання, перебіг і результати».

Тема 13. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти з історії. Сутність поняття «самостійна робота». Значення самостійної роботи у навчально-пізнавальній діяльності здобувачів освіти. Функції самостійної роботи. Вимоги до організації самостійної роботи здобувача освіти. Класифікація самостійної роботи.

Індивідуальна робота як компонент самостійної навчальної діяльності здобувача освіти. Різновиди індивідуальної роботи. Роль самоконтролю в організації самостійної роботи здобувачів освіти.

Тема 14. Організація дистанційного навчання з історії в 10-11 класах та фаховому коледжі. Характеристика онлайн-платформ. Форми проведення дистанційного навчання з історії. Визначення головних питань при плануванні роботи в умовах дистанційного навчання. Забезпечення зв'язку викладача зі здобувачами освіти під час дистанційного навчання. Виклики у процесі організації онлайн навчання. Найбільш поширені помилки під час організації онлайн навчання. Характеристика сервісів для проведення онлайн занять з історії у режимі реального часу. Сервіси для перевірки розуміння навчальної теми з історії здобувачами освіти. Сервіси для зворотнього зв'язку між викладачами та здобувачами освіти.

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Змістовий модуль 1	8	2	2			4	9	1				8
Тема 1												
Тема 2	8	2	2			4	9	1				8
Тема 3	8	2	2			4	9	1				8
Тема 4	8	2	2			4	9		1			8
Тема 5	8	2	2			4	9		1			8
Тема 6	8	2	2			4	10	1				9
Тема 7	8	2	2			4	9		1			8
Тема 8	9	2	2			5	9	1				8
Тема 9	9	2	2			5	10		1			9
Змістовий модуль 2												
Тема 10	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 11	9	2	2			5	7	1				6
Тема 12	10	2	2			6	6					6
Тема 13	9	2	2			5	7		1			6
Тема 14	9	2	2			5	8	1				7
Разом	120	28	28			64	120	8	6			106

6. Теми семінарських занять та критерії оцінювання навчальних досягнень

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зміст вивчення історії у 10-11 класах ЗЗСО та у закладах фахової передвищої освіти.	2
2	Технології розвитку критичного мислення здобувачів освіти під час вивчення історії.	2
3	Перевірка навчальних досягнень здобувачів.	2
4	Особливості проектної роботи в 10-11 класах та у закладах фахової передвищої освіти.	2
5	Проекти усної історії. Колективна пам'ять.	2
6	Інтерактивні методи навчання.	2
7	Технології проблемного навчання в історичній освіті.	2
8	Робота вчителя з темами, які містять дискусійний потенціал.	2
9	Сторітеллінг під час вивчення історії в 10-11 класах у закладах фахової передвищої освіти.	2
10	Методика вивчення життя і діяльності історичної особи.	2
11	Історія в схемах, мемах та картинках.	2
12	Технології інтегрованого навчання в історичній освіті.	2
13	Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти з історії.	2
14	Організація дистанційного навчання з історії в 10-11 класах та фаховому коледжі.	2

Розподіл балів, які отримують студенти під час семінарського заняття

БАЛІ	ПОЯСНЕННЯ
5	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні компетентності; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань продемонстровано на високому рівні. Змодельовано практичні ситуації до виробничого процесу (фрагмент уроку, семінарське заняття, лекція).
4	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями. Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на теоретичні питання без власних висновків

3	Теоретичні питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер, потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками, не опрацьовано додаткових джерел.
2	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань не виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення.
1	Студент не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу. Відсутнє розуміння основного змісту теми. Зробив несуттєве доповнення.
0	Відсутність на занятті

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Завдання	Кількість годин
1	Складіть фрагмент нестандартного заняття.	5
2	Підберіть творчі завдання до теми будь-якого уроку.	8
3	Змодельуйте фрагмент уроку роботи з картою.	5
4	Змодельуйте фрагмент уроку роботи з документом.	5
5	Змодельуйте фрагмент уроку роботи з мемуарною літературою.	5
6.	Змодельуйте фрагмент уроку роботи з візуальними джерелами.	8
7	Складіть перелік корисних онлайн сервісів/блогів для вчителя історії.	4
8	Інтегрований підхід у викладанні історії.	7
9	Спостереження, аналіз та оцінка освітнього процесу.	2
10	Складіть перелік методичних публікацій з історії за останні 5 років.	5
11	Есе «Сучасний учитель: потреби XXI ст.»	5
12	Написання дидактичних розробок	5

8. Індивідуальні навчально-дослідні завдання та критерії їх оцінювання

Міні-проекти

1. Використання проектних технологій при навчанні/викладанні історії.
2. Ігрові технології у навчанні/викладанні історії.
3. Диференційований підхід на різних етапах заняття з історії.
4. Використання наочних посібників при вивченні нового матеріалу в курсі історії.
5. Нестандартні заняття з історії, особливості їх організації та проведення.
6. Використання нових інформаційних технологій в освітньому процесі.
7. Характеристика шкільних підручників (10 кл.)
8. Характеристика шкільних підручників (11 кл.)
9. Особливості розробки тестів та їх використання під час контрольно-оцінювальних занять.
10. Робота з обдарованими учнями/студентами.

11. Міжпредметні зв'язки – дидактична умова удосконалення освітнього процесу.
  12. Особливості методичного забезпечення занять з історії з елементами дискусії.
  13. Засоби активізації пізнавальної діяльності на заняттях з історії.
  14. Особливості методичного забезпечення краєзнавчих занять.
  15. Нові інформаційні технології при викладанні суспільних предметів: шляхи оптимального застосування.
  16. Особливості інноваційної педагогічної діяльності при викладанні історії.
  17. Впровадження розвивальних технологій у викладання історії.
  18. Технології розвитку критичного мислення учнів під час уроку з історії.
  19. Виклики у процесі організації онлайн навчання: дидактичні та технічні.
  20. Інтерактивні технології колективно-групового навчання.
  21. Методика проведення нарративного біографічного інтерв'ю в умовах шкільного проекту.
  22. Медіаграмотність вчителя.
  23. Проблемна ситуація, рольова, ситуація вибору, успіху – прийоми і засоби мотивації.
- Оцінка та відмітка як засоби мотивації учнів.
24. Краєзнавча робота. Проблема добору краєзнавчого матеріалу для позакласної роботи.
  25. Використання краєзнавчого матеріалу на уроках історії України. Прийоми роботи.

Підготовка методичних і дидактичних матеріалів. Завдання виконується в рамках конкретної навчальної теми (на вибір студента). Відповідні матеріали (методичні рекомендації/вказівки, пам'ятки, методичні розробки, тести, відомості про історичні постаті, кросворди, ребуси тощо) надаються в окремій теці, з обов'язковою презентацією/захистом на занятті.

Критерії оцінювання ІНДЗ (міні-проектів)

Бали	Критерії оцінювання включають наступні вимоги:
15	<ul style="list-style-type: none"> - зміст викладеного матеріалу повністю відповідає темі і формі подачі, згідно вимог; - за глибиною і повнотою тема повністю розкрита; - студент в роботі дотримався термінологічної чіткості; - не порушена логіка викладу теоретичного матеріалу; - студент у роботі продемонстрував власний погляд на досліджувану проблему; - студент проявив навички самостійної роботи з науковою літературою; - робота має творчий характер; - студент у роботі зробив висновки; - мова викладу грамотна, літературна; - у випадку усного захисту, студент демонструє уміння акцентувати увагу на головному у темі дослідження, виступає коротко та обґрунтовано.
13	<ul style="list-style-type: none"> - дотримано всіх попередніх вимог, проте є незначні огріхи стилістичного характеру та недоліки у методичній складовій роботи; - робота зберігає творчий та прикладний характер.
12	<ul style="list-style-type: none"> - студент дотримався усіх необхідних вимог до написання ІНДЗ, робота

	виконана в цілому правильно, проте: - тема розкрита часткова; - при висвітленні окремих аспектів проблеми відсутні посилання на передовий педагогічний досвід з предмету; - у роботі відсутні висновки.
10	- при написанні роботи студент послідовно виклав матеріал, але не використав передового педагогічного досвіду та методичної літератури; - робота не містить ґрунтовних висновків; - можуть бути незначні огріхи в оформленні ІНДЗ чи списку використаної літератури.
7	- студент виклав навчальний матеріал згідно теми ІНДЗ, проте вона розкрита не повно, не використано належної кількості спеціальної літератури; - робота не містить узагальнень; - робота позбавлена оригінальності та елементів творчості;
3	- зміст викладено матеріалу поверхово розкриває основні положення теми; - у роботі суттєві стилістичні помилки, порушена логіка викладу окремих аспектів проблеми; - використано лише окремі літературні джерела, що не розкривають суті досліджуваної проблеми; - не зроблено необхідних висновків та узагальнень.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Лекція.
2. Семінарське заняття.
3. Самостійна робота студентів.
4. Тренінгове заняття.
5. Екзамен.

9. Методи навчання

Освітній компонент буде викладений у формі лекцій/тренінгів та семінарських занять, організації самостійної роботи здобувачів в бібліотеках та комп'ютерних мережах. Викладач використовуватиме такі методи навчання, як розповідь, бесіда, дискусія, ілюстрування та демонстрування, практична робота, тренінг, кооперативні та колективно-групові технології, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань, інформаційні та комунікаційні технології, консультації тощо.

10. Методи контролю

Діагностика здійснюється за допомогою опитування студентів під час проведення практичних занять, виконання студентами тестових завдань, виконання індивідуального

науково-дослідного завдання як міні-проєкту, написання дидактичних розробок та підсумкового контролю (підсумковий модуль).

Карта балів:

- робота на семінарському занятті – 70 балів (кожен семінар – 5 балів), за модулі – 35
- дидактична розробка – 15 балів
- міні-проєкт – 10 балів
- екзамен 50 балів

Під час поточного контролю з дисципліни Технології навчання історії визначаються результати навчання здобувача, отримані ним у **неформальній освіті** (навчання на відкритих онлайн курсах, вебінарах тощо). Умови для зарахування кредитів і результатів навчання є:

- наявність сертифікату;
- відповідність змісту, програмних результатів, переліку компетентностей освітньої послуги фаховому спрямуванню освітнього компонента ОП.

Порядок перезарахування:

- здобувач освіти подає заяву разом зі сертифікатом до деканату;
- профільна кафедра встановлює відповідність змісту неформальної освіти фаховому спрямуванню та приймає рішення;
- викладач заносить до журналу обліку навчання студента відповідну кількість балів;
- викладач має право самостійно приймати рішення щодо перезарахування балів, якщо у сертифікаті зазначено не більше одного кредита ЄКТС;
- здобувач освіти має право обирати вид діяльності для перезарахування (участь у практичних/семінарських заняттях, самостійна робота, проєктна діяльність тощо), якщо ці види діяльності спрямовані на формування компетентностей, зазначених у сертифікаті.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Структура програми з історії та організація навчання учнів у ЗЗСО та в закладах фахової передвищої освіти.
2. Сутність критичного мислення в контексті історичної дидактики.
3. Забезпечення інклюзивного підходу під час навчання/викладання історії.
4. Дослідницькі, творчі, навчальні проєкти під час вивчення історії.
5. Застосування інтерактивних вправ на заняттях з історії. Тренінги.
6. Організація проблемного навчального заняття з історії. Критерії оцінювання проблемних завдань.
7. Робота з історичними персоналіями на уроках історії.
8. Конструювання навчальних занять з історії на основі використання інтеграційних технологій навчання.
9. Формування просторових компетентностей учнів на уроках історії.
10. Форми проведення дистанційного навчання з історії.
11. Діалогові технології навчання під час вивчення історії.
12. Технології розвитку критичного мислення здобувачів освіти під час вивчення історії.
13. Проєкти усної історії.
14. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти з історії.

15. Реалізація компетентнісного підходу в історичній освіті.
16. Робота вчителя з темами, які містять дискусійний потенціал.
17. Сторітеллінг під час вивчення історії. Робота з мемуарною літературою під час вивчення історії.
18. Історична екскурсія. Види і значення.
19. Робота з поняттями та термінами на уроках історії.
20. Підручник з історії України як джерело вивчення контраверсійних питань. Діалог з учнями про теми з дискусійних питань.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Шкала оцінювання за шкалою ECTS

За шкалою КОГПА	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	«відмінно»	A(«відмінно»)
82-89	«добре»	B(«дуже добре»)
75-81		C(«добре»)
66-74	«задовільно»	D(«задовільно»)
60-65		E(«достатньо»)
35- 59	«незадовільно»	FX(«незадовільно з можливістю повнорного складання»)
0-34		F(«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»)

12. Методичне забезпечення

1. Навчальний посібник.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Силабус навчальної дисципліни.
4. Методичний супровід семінарських / практичних занять.
5. Методичний супровід самостійної роботи студентів.
6. Мультимедійна презентація окремих тем.
7. Тести для модульного контролю знань студентів.
8. Завдання для міні-проектів.
9. Дидактичні матеріали.

Академічна доброчесність та плагіат. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам академічної доброчесності. Всю заплановану роботу здобувачі виконують самостійно. У разі виявлення несамоїтного виконання завдання, результат анулюється, а робота повертається здобувачу на доопрацювання з дотриманням правил академічної доброчесності.

Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам Положення: <https://kogpa.edu.ua/uk/golovna/polozhennia-zakladu-vyshchoi-osvity>

13. Рекомендована література

Основна:

Методика викладання історії та історичних дисциплін. Словник–довідник: навч. посіб. уклад. *Л. Г. Яновська*. Одеса: 2020. 100 с.

Желіба О. В. Теорія і методика навчання історії: навч.-метод. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 305 с.

Баранков О. Г., Желіба О. В. Шкільний курс історії та методика його викладання. Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2002. 265 с.

Дубінський В.А. Методика викладання історії в школі: Навчально-методичний посібник для організації самостійної роботи студентів історичного факультету. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019.

Яковенко Г.Г. Методика навчання історії: навчально-методичний посібник. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2017.

Пометун О. Методика навчання історії в школі: Навчальний посібник. К., 2006.

Терно С. О. Теорія та методика навчання історії : Практикум для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Історія та археологія». Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 36 с.

Скакальська І. Технології навчання історії. Навчальний посібник / Автор-укладач Ірина Скакальська. Кременець. 2022. [Електронне видання].

Допоміжна :

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми методики навчання історії, правознавства та суспільствознавчих дисциплін» / [упоряд. Г. Г. Яковенко]. Харків, 2013.

Терно С. Проблемні задачі з історії. Дидактичний посібник для учнів 10-11 класів. Тернопіль, 2010. 40 с.

Мисан В.О. Писемні джерела на уроках історії. 5–11 класи. К. : Шкільний світ, 2009. 99с.

Баханов К.О. Роздуми про сучасний підручник історії // Історія та правознавство. 2012. № 24 (304).

Жерновий В.В. Використання методу проектів для виготовлення наочних посібників кабінету історії // Історія та правознавство. 2013. № 31 (347).

Буцько О.В. Військовополонені в СРСР (1941 -1945 рр.). Український історичний журнал. 2000. №4. С.120 –126.

Гриневич В.А. Напад Німеччини на СРСР і криза лояльності сталінському режиму в Україні. Сторінки воєнної історії України. 2003. Вип.7. Ч.2. С.100 –115.

Україна у Другій світовій війні: погляд з XXI ст. Історичні нариси: у 2 -х т. Т. 1 / Ред. О. Є. Лисенко. К. : Наукова думка, 2011. 734 с.

Кульчицький С. Історична термінологія на уроках історії України в 10-11 класах // Історія в школах України. 2002. № 4-5.

Терно С. Історичне мислення: як його розвивати? // Історія в школах України. 2007. № 5. С. 8–12.

Інформаційні ресурси:

1. Moodle.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: Інтернет-сторінка. Режим доступу

до електронних документів: <http://www.nbu.gov.ua/>.

3. Національна парламентська бібліотека України: веб-сайт. Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.nplu.org/ua/resources/resources.htm>.
4. ЧТИВО. Режим доступу до електронних ресурсів: <https://chtyvo.org.ua/>
5. ЧИТАЙ. Режим доступу до електронних ресурсів: <https://chytay-ua.com/blog.php?id=57>
8. Підручники з історії України: <https://uahistory.co/pidruchniki/ukraine-history.php>
9. Підручники зі всесвітньої історії: <https://uahistory.co/pidruchniki/world-history.php>
10. Освітня платформа «На урок»: <https://naurok.com.ua/>
11. Освітня платформа «Всеосвіта»: <https://vseosvita.ua/>
13. Український освітній проект «Усна історія»: <https://www.ustnayaistoriya.info/>
14. «Краєзнавство». Архів випусків: <http://resource.history.org.ua/ejournal/EJ0000023>
15. «Локальна історія» Сайт: <https://localhistory.org.ua/>
16. «Місто: історія, культура, суспільство». Сайт: <http://mics.org.ua/journal/index.php/mics>
17. «Український історичний журнал». Сайт: <http://uhj.history.org.ua/uk>